

Marthalers 'Maeterlinck' wekt bovenal verveling op

WEGDROMEN IN EEN NAAIATELIER

Voorstelling: 'Maeterlinck' door NT Gent en Toneelgroep Amsterdam; **regie:** Christoph Marthaler; **decor:** Anna Viebrock & Frieda Schneider; **kostuums:** Sarah Schitteck; **licht:** Dennis Diels; **spel:** Marc Bodnar, Wine Dierickx, Rosemary Hardy, Hadewych Minis, Frieda Pittoors, Sasha Rau, Graham Valentine, Steven Van Watermeulen; **gezien:** Schouwborg, Gent; **nog te zien:** Stadsschouwborg Utrecht (30/3 en 31/3), Stadsschouwborg Amsterdam (3/4 tot 20/4).

Een theatervoorstelling waar je al na een half uur dreigt weg te dommelen, dat kán niet goed zijn. Maar als die verveling nu met opzet wordt gewekt? In 'Maeterlinck', een coproductie van NT Gent en Toneelgroep Amsterdam, speelt de Zwitserse regisseur Christoph Marthaler met de slaapverwekkende saaiheid waar de personages in zijn stuk onder te lijden hebben. In een sombere werkplaats laten zij – dag in, dag uit – de naaimachines snorren. Om vervolgens weg te dromen bij de monotonie van dat geluid.

Marthaler liet zich inspireren door het leven en werk van de in Gent geboren (tooneel)schrijver en dichter Maurice Maeterlinck (1862-1949). Deze Franstalige Nobelprijswinnaar wordt beschouwd als een belangrijke vertegenwoordiger van het symbolisme, een kunststroming die zich afwendde van de alledaagse werkelijkheid en zich in plaats daarvan richtte op mystiek en spiritualiteit. Maeterlinck toonde zich tijdens zijn leven echter ook geraakt door de sociale misstanden in zijn land, een onrecht waar hij in artikelen schande van sprak.

Christoph Marthaler regisseerde eerder al in Gent de voorstelling 'Seemannslied', waarbij 'Op hoop van zegen' van Herman Heijermans niet meer dan het vertrekpunt vormde. Diezelfde benadering kiest hij nu ook. Het werk van Maeterlinck keert slechts terug in zweverige tekstflarden, terwijl diens sociale betrokkenheid tot uitdrukking komt in het toneelbeeld van Anna Viebrock. Zij creëerde een vervallen werkplaats waar vier vrouwen de naaimachines bedienen, beschenen door

kil neonlicht. De naaisters staan onder toezicht van hun patrons, strengkijkende heren die soms hun handen niet thuis kunnen houden.

Gejodel

Muziek is altijd prominent aanwezig in de toneelvoorstellingen van Marthaler, maar in 'Maeterlinck' lijkt die rol groter dan ooit. Op piano en harmonium komen stukjes Satie, Debussy en Mozart langs, terwijl ook de spelers zich voornamelijk zingend uiten: soms samen, soms als solist. Kwalityatief weinig op aan te merken. Er worden aria's ten gehore gebracht en incidenteel liedjes van de straat, naast een gedragen chanson weerklinkt gejodel, terwijl er vooral ook veel lange stiltes vallen. De regisseur en zijn internationale cast knutselen een muzikale collage in elkaar zonder verhaal of richting, vol herhalingen en met slechts zelden een knipoog, een memorabele tekstpassage of een beeld dat beklijft.

In de werkplaats hangt een grote klok die stil staat, en zo voelt het ook. Niet voor niets klinkt instemmend gebrom uit de zaal wanneer een speler in een van de zeldzame dialogen opmerkt: „Ik wou dat deze avond voorbij was.” Ook die passage wordt herhaald, wat de indruk versterkt dat Marthaler dit geestdodende, bijna hypnotiserende spel welbewust speelt. Maar hoe artistiek verantwoord de opgewekte verveling ook mag zijn, in dit atel-

lier lijkt toch vooral 135 eindeloze minuten lang genaaid te worden aan de nieuwe kleren van de keizer.

Marco Weijers

